

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินผลการดำเนินงานของคณะทำงานลุ่มน้ำระดับ
ตำบลในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ต๋อย จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน

นายสถาพร ไ่ว่อง

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ไพรัช ตระการศิริรินทร์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ กรรมการ
อาจารย์พิกุล อธิธิหรือวงศ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
ผลการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะทำงานลุ่มน้ำระดับตำบล ในพื้นที่
ลุ่มน้ำแม่ต๋อย จังหวัดลำปาง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ
ด้วยวิธีการสำรวจข้อมูลจากการส่งแบบสอบถาม จำนวน 260 ราย และสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
นักวิชาการ และประชาชนผู้มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวน 5 รายการวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าไคสแควร์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสรุป
เนื้อหาแยกเป็นประเด็น

ผลการศึกษา พบว่าคณะทำงานฯ มีความรู้โดยรวมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร
น้ำเป็นระบบลุ่มน้ำอยู่ในระดับสูง และมีผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับการศึกษาของคณะทำงานฯ มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานที่ระดับความมีนัยสำคัญ
0.01 ปัจจัยด้านงบประมาณในการดำเนินงานฯ กฎหมายรองรับการปฏิบัติงานฯ และการให้ความ
ร่วมมือขององค์กรเอกชนฯ มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของคณะทำงานลุ่มน้ำระดับตำบลฯ ใน
ระดับมาก ส่วนการแทรกแซงทางการเมืองระดับต่างๆ มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของ
คณะทำงานฯ ในระดับปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานฯ เกิดจากคณะทำงานฯ ไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานในระบบเครือข่ายขององค์กรลุ่มน้ำอย่างต่อเนื่อง ภาคเอกชนไม่ให้ความสนใจและวางเฉยในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์โดยรวมของพื้นที่ ภาคประชาชนขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระบบลุ่มน้ำยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1 ลำปาง ที่ว่าการอำเภอเมืองลำปาง ที่ว่าการอำเภอเมืองปาน และที่ว่าการอำเภอห้างฉัตร ซึ่งเป็นที่กำกับดูแลสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นหน่วยงานผู้จัดตั้งและแต่งตั้งคณะทำงานฯ :

- 1) ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานฯ ในการกำหนดแนวทางวางเป้าหมาย วางแผนดำเนินงานให้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ
- 2) ให้การสนับสนุนดำเนินงานขององค์กรลุ่มน้ำ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นเอกภาพ ตลอดจนการกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่องในการประสานและดำเนินงาน
- 3) การแต่งตั้งคณะทำงานฯ ควรมาจากการคัดเลือกของประชาชนในพื้นที่โดยตรง ตามหลักเสรีประชาธิปไตย และควรได้รับการอบรมแนวทางบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานขององค์กรตามแนวความคิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระบบลุ่มน้ำ และอื่นๆ ตามสมควร ตลอดจนอบรมแนวทางพัฒนาองค์กรและการเพิ่มศักยภาพของคณะทำงาน
- 4) องค์กรลุ่มน้ำระดับตำบล ควรได้รับการประเมินผลการดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะทำงานฯ ตามภารกิจ หน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นการกำหนดภารกิจ หน้าที่ โดยมีแนวความคิดจากภาครัฐตามขั้นตอนการดำเนินงานระบบลุ่มน้ำ ที่จะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำเกิดความสมดุลทั้งด้านการใช้ทรัพยากรน้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง :

- 1) คณะทำงานฯ ควรจัดให้มีการประชุม อบรม หรือใช้เวทีชาวบ้านในการชี้แจงแนวนโยบาย แก่ประชาชนในพื้นที่ของตน ให้ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

2) ควรจัดทำบัญชีข้อมูลทรัพยากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ประชาชนในพื้นที่รับทราบและร่วมให้ข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในการรวบรวม เก็บรักษาข้อมูล

3) การจัดทำแผนงาน โครงการแต่ละครั้งต้องแจ้งประชาชนในพื้นที่รับทราบ และเข้าร่วมเสนอความต้องการหรือความคิดเห็นร่วม โดยต้องจัดลำดับความสำคัญและมีความสอดคล้องกับแผนงาน โครงการของหน่วยงานอื่นๆ และหลังจากมีมติในแผนงาน โครงการของตำบลแล้ว ต้องแจ้งประชาชนในพื้นที่ทราบ

4) ต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ทุกครั้งที่มีการดำเนินงานด้านต่างๆ ไม่ว่าจะก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินการ หรือหลังจากดำเนินงานไปแล้ว ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบลุ่มน้ำ ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ ในนามคณะทำงานฯ

5) คณะทำงานฯ ต้องติดตามและประสานการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ ด้านต่างๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบความก้าวหน้า และพิจารณาแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

6) รวบรวมปัญหาข้อขัดแย้งในพื้นที่ตามช่วงฤดูกาลต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วพิจารณาใกล้เคียงแก้ไขปัญหาก็เกิดผลกระทบต่อทุกกลุ่มทุกฝ่ายน้อยที่สุด โดยให้ดำเนินการในนามคณะทำงานฯ

Independent Study Title Performances Evaluation of the Basin Working Groups at Sub-district Level in Maetui Basin Area, Lampang Province

Author Mr. Sathaporn Waiwong

Degree Master of Public Administration

Independent Study Advisor Committee

Associate Professor Pairat Trakarnsirinont Chairperson

Assistant Professor Thanyawat Rattanasak Member

Lecturer Pikul Itthirunwong Member

ABSTRACT

This research was intended to examine the performances evaluation, factors relating to working performances, problems and obstacles of the Basin Working Groups at sub-district level in Maetui Basin Area, Lampang Province, including suggestions for possible solutions in operating problems. Instruments used were questionnaires comprising 260 samples and a structure interview from 5 experts, academics, and people who had knowledge associating with water resources management. The collected quantitative data were analyzed through application of frequency, percentage, mean, standard deviation and chi-square while qualitative data were analyzed by classifying into categories.

Findings indicated that the Working Groups generally had knowledge in water resources management in basin area in a high level. However, the work performances corresponding to their duties and responsibilities were rated at a medium scale. Education of the Working Groups was related to the work performances at the significant level 0.01. Besides, budget, law and cooperation from the non-government organizations affected the functioning of the Working Groups at sub-district level in basin area at a high scale. Political interference, in local and national levels, affected the functioning of the Working Groups in the medium level.

In addition, problems and obstacles in carrying out the function were stemmed from the Working Groups themselves because they did not have the comprehensible working direction. Moreover, the associating government organizations did not realize or continually support the function of the basin organizations network system; the private sector was not interested in participating for the overall benefit of the area; and the civil sector lacked understanding in water resources management in basin area but rather taking for their own interest.

The researcher proposed the possible suggestions regarding the operation of the Working Groups as follows:

Suggestions for the Water Resources Regional Office 1, Lamphang, Muang Lamphang District Office, Muang Pan District Office and Hang Chat District Office, since they monitored and supported the Working Groups' operation and were the organizations that set up the Working Groups, were as follows:

- 1) Understanding and knowledge in working direction, goals and plans should be provided for the Working Groups in order that they were able to work systematically.
- 2) The basin organizations should be supported in working for unity and encouraged for the continuity in co-ordination and operation.
- 3) The Working Groups should be selected by local people according to the democracy freedom approach. They should also be trained in water resources management, the working process due to water resources management in basin area and the capacity building of organizations and the Working Groups.
- 4) The basin organizations in sub-district level should be regularly and continually evaluated upon their roles and duties performances.

Other suggestions for the efficiency and effectiveness of the Working Groups in balancing the usage of water resources and the preservation of the natural resources were as follows:

- 1) The Working Groups should arrange the meetings, training courses or the community forums in notifying the policy to stake holders and local people of all relevant groups.

- 2) Resources data list concerning the water resources management should be made in order that people in the area perceived and took part in giving information as well as assigned the personnel responsible for collecting and storing the data.
- 3) Projects or plans formulation were needed to be informed to local people in order that they were able to participate in proposing their opinions and demands. The projects or plans should be prioritized and in line with projects and plans of other organizations. Thus, after the approval of the sub-district projects or plans, local people should be informed.
- 4) Public relations of the Working Groups' work that were before, during and after accomplishing the Projects as well as information relevant to the water resources management in basin area should be done for local people's perception.
- 5) The Working Groups had to follow up and co-ordinate the Project management in order to learn the Project's progress and prepare for the possible solutions of likely arising problems.
- 6) The Working Groups should accumulate the conflicts in the area during different seasons so as to be the information for negotiating and finding the suitable solutions that least affected all groups.